

Vrijheid, veiligheid en recht in de Europese Unie (mei 2006)

Source: Liberté, sécurité et justice dans l'Union européenne- DG F Communication [Prod.], 2006. Conseil de l'Union européenne, Bruxelles. - VIDEO (10:13, Couleur, Son original).
Council of the European Union, Rue de la Loi, 175, B-1048 Brussels.

Copyright: (c) Translation Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe (CVCE)

All rights of reproduction, of public communication, of adaptation, of distribution or of dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

Consult the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL:

http://www.cvce.eu/obj/vrijheid_veiligheid_en_recht_in_de_europese_unie_mei_2006-nl-a560f276-ea09-488d-a890-50ea880ea1ff.html

Last updated: 05/07/2016

Vrijheid, veiligheid en recht in de Europese Unie (mei 2006)

Schengen is een Luxemburgs dorp waar iedereen in Europa wel eens van gehoord heeft. Hier werd in 1985 het Akkoord van Schengen getekend, dat het begin markeerde van het Europa zonder grenzen. Een symbolischere plek kon er haast niet voor worden gekozen. Het dorp ligt namelijk op het kruispunt tussen drie landen: Duitsland, Frankrijk en Luxemburg.

“De Franse, Duitse en Luxemburgse werkten zij aan zij op dit zogeheten ‘drielandenpunt’.”

Vandaag zijn de grenzen verdwenen. Onze vrijheid om rond te reizen, te werken of zaken te doen in andere landen van de Europese Unie zou niet veel voorstellen zonder de bescherming van betrouwbare rechtsstelsels, vooral ook omdat misdadigers en terroristen diezelfde vrijheid van beweging genieten. Reden te meer voor de politiediensten en gerechtelijke autoriteiten om samen te werken in de strijd tegen internationale criminaliteit.

In 1999 zijn de Europese staatshoofden en regeringsleiders bijeengekomen in het Finse Tampere voor een ambitieus actieplan om van de Europese Unie een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te maken.

Er bestond behoefte aan een gemeenschappelijk asiel- en immigratiebeleid voor meer gerechtigheid en wederzijdse erkenning van de gerechtelijke beslissingen, een Europees gecoördineerde strijd tegen criminaliteit, een hechter buitenlands beleid en samenwerking met andere landen.

De Raad van ministers van de Europese Unie heeft een voortrekkersrol vervuld bij de totstandkoming van deze versterkte Europese samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse aangelegenheden.

[Javier Solana – Secretaris-generaal, Raad van de Europese Unie] “De Unie houdt zich daar al jaren mee bezig. In de loop der jaren heeft het echter een steeds grotere omvang aangenomen. We hebben het over immigratieproblemen, de inburgering van de immigranten in onze samenlevingen en de strijd tegen georganiseerde misdaad, allemaal zaken die rechtstreeks aan het dagelijkse leven van de Europese burgers raken.”

De Europese Unie bestaat uit vijftientig landen met meer dan vijftientig verschillende rechtsstelsels. Het is een gevoelig gebied, waar de regeringen hun nationale bevoegdheden niet graag prijsgeven omdat ze niet te veel macht aan de Europese Unie willen afstaan.

[Monika Lamperth – Hongaarse minister van Binnenlandse Zaken] “Tijdens de toetredingsonderhandelingen woog de soevereiniteit zwaar mee. Wanneer een land zijn soevereiniteit opgeeft, wil het graag weten wat het ervoor in de plaats krijgt en moet ook de bevolking het doel ervan begrijpen. Deel uitmaken van de Europese Unie gaat gepaard met verantwoordelijkheden die elk land moet accepteren.”

De Europese ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken geven hun beleid op pragmatische wijze vorm.

[Bertel Haarder – Deense minister van Vluchtelingen zaken, Immigratie en Inburgering] Sinds de aanslagen van 11 september en die in Madrid bestaat er onder de bevolking meer draagvlak voor een gemeenschappelijk optreden en voor de inperking van de eigen rechten om onder andere de politie meer bevoegdheden te geven.

De strijd tegen criminaliteit en illegale immigratie begint aan de buitengrenzen van de Unie. Het wegvallen van de controles aan de binnengrenzen maakt een versterkte veiligheid aan de buitengrenzen noodzakelijk. Helemaal in het zuiden is Italië voortdurend in de weer om de komst van illegale immigranten en mensenhandelaars tegen te gaan. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de nieuwste technologieën. Zo beschikt de haven van Bari over een vrachtwagenscanner. Op andere plaatsen worden toestellen ingezet waarmee hartslagen of de aanwezigheid van koolstofdioxide kan worden opgevangen om verstekelingen op het spoor te komen.

De inbeslagname van schepen van mensenhandelaars in Albanië bewijst dat de samenwerking met derde landen goed werkt. Dankzij Europese financiering, opleidingen voor de Albanese grenspolitie en de gemeenschappelijke commandopost van Albanië en Italië is de clandestiene immigratie over de Adriatische Zee fors ingedamd.

[Fulvio Furia – Italiaans grensbewaker in de haven van Durrës] “De bevoegdheden van de lokale politie zijn in dit verband uitgebreid. De politie beschikt nu over een zekere mate van autonomie en boekt betere resultaten dankzij een professionelere aanpak.”

Door de recente uitbreiding van de Europese Unie zijn de oostelijke grenzen van de Europese Unie een stuk langer geworden. Op een bevroren meer tussen Estland en Rusland wordt gepatrouilleerd door een hovercraft. De Europese Unie investeert bijna één miljard euro in opleidingen en geavanceerde bewakingstechnieken om de nieuwe oostelijke grenzen te beveiligen.

Binnen de Europese Unie bestaat er de zogeheten Schengen-ruimte, een Europa zonder grenzen waar iedereen vrij kan rondreizen, zonder paspoort of identiteitskaart. Dit gebied wordt gevormd door dertien EU-landen plus Noorwegen en IJsland. De komende jaren zullen de controles aan de grenzen met de nieuwe lidstaten eveneens worden afgeschaft.

Nu er geen regelmatige grenscontroles meer plaatsvinden, worden er andere middelen toegepast om misdadigers op te sporen. Op de grens tussen Frankrijk en België wordt gezamenlijk gepatrouilleerd door de politiediensten van beide landen. Tijdens wegcontroles wordt bij de minste verdenking de naam van de verdachte het Schengen-informatiesysteem ingevoerd. “Opsporing en aanhouding voor overdracht of uitlevering...” Het Schengen-informatiesysteem is een Europese databank met twaalf miljoen gegevens over gestolen goederen, zoals voertuigen, documenten en bankbiljetten, maar ook persoonlijke gegevens van gezochte personen.

[Jacques Graff – Schengen-informatiesysteem] “Als België een signalement in het SIS heeft gevoerd en een Griekse politieagent deze persoon op het spoor komt, krijgt hij meteen in zijn eigen taal te zien wat hem te doen staat: aanhouden, volgen of als teruggevonden melden als de betreffende persoon als vermist stond opgegeven... De agent heeft alle noodzakelijke informatie tot zijn beschikking om onmiddellijk de juiste stappen te kunnen zetten.”

Dit systeem wordt ook toegepast in de burgerluchtvaart. De gegevens van personen die in Brussel aankomen uit een land buiten het Schengen-gebied worden ter controle in de computer ingevoerd. Er verschijnt een waarschuwing in beeld wanneer er bijvoorbeeld een vijftienjarig meisje in haar eentje uit Kroatië komt. Bestaat er een vermoeden van mensenhandel, dan moet het meisje vragen beantwoorden als *How many days you will stay in Belgium?* Als ze zegt bij vrienden op bezoek te gaan en dit verhaal blijkt te kloppen, wordt ze doorgelaten.

De Europese Unie wil geen onneembare vesting van zichzelf maken. Asiel verlenen aan vluchtelingen die aan gevaar en vervolging willen ontsnappen is een menselijke plicht. De EU werkt aan een gemeenschappelijk asielbeleid. Nu al bestaan er gezamenlijke regels voor de opvang en bescherming van asielzoekers. Ook moeten er maatregelen worden getroffen om de inburgering van de immigranten te bevorderen.

[Javier Solana] “We moeten ons aan een aantal normen en waarden houden. Iedereen die in de EU komt werken wordt op een correcte manier behandeld, beschikt over de nodige rechten en krijgt de kans om zich te ontplooien.”

De oprichting van Europol in Den Haag, de bestuurlijke hoofdstad van Nederland, betekende een flinke stap vooruit in de strijd tegen grensoverschrijdende criminaliteit. Bij deze instantie wisselen politiefunctionarissen uit verschillende landen informatie uit om bijvoorbeeld de bewegingen van misdaadorganisaties op de voet te kunnen volgen. Europol werkt nu ook nauw samen met de coördinator terrorismebestrijding van de Europese Unie.

[Gijs de Vries – EU-coördinator terrorismebestrijding] “Er vindt dagelijks een concrete samenwerking plaats tussen de verschillende nationale politiediensten. Hierdoor konden al meerdere aanslagen in Europese landen worden voorkomen.”

Omdat terrorisme steeds hoger op de politieke agenda komt te staan, is er met Eurojust nog een tweede organisatie op poten gezet om deze samenwerking in goede banen te leiden. Eurojust helpt de gerechtelijke autoriteiten bij de coördinatie van de onderzoeken naar terrorisme en andere grensoverschrijdende strafzaken.

[Michael Kennedy – Voorzitter van Eurojust] “Een goed voorbeeld is de drugs- en de mensenhandel. We hebbend de autoriteiten geholpen met hun onderzoeken, met het verkrijgen van bewijzen uit elkaars landen en het versoepelen van de coördinatie. Zo kunnen er in meerdere landen gelijktijdig aanhoudingen of huiszoeken plaatsvinden.”

Het zit de gerechtelijke autoriteiten altijd dwars dat de misdadigers over meer bewegingsvrijheid beschikken dan zichzelf. De recentelijke invoering van het Europese aanhoudingsbevel ter vervanging van de zware en trage uitleverinsprocedure vormt wat dat betreft een enorme vooruitgang. Het is het eerste concrete voorbeeld van het beginsel van wederzijdse erkenning op strafrechtelijk gebied.

Een hechtere gerechtelijke samenwerking vereist eveneens meer wederzijds vertrouwen tussen de verschillende rechtsstelsels. Tegelijkertijd moeten de mensenrechten in acht worden genomen. Er is voorgesteld om elke aangehoudene, of het nu een lid van een criminele bende betreft of een vakantieganger die een ongeval heeft veroorzaakt, op zijn rechten te wijzen. Dat betekent dat hem ook juridische bijstand en zo nodig een tolk ter beschikking moet worden gesteld.

Dankzij het Schengen-akkoord kunnen we ons vrij door heel Europa verplaatsen. Nu is het zaak om in de hele Europese Unie toegang tot justitie te garanderen. De rechtsstelsels zijn er om de burgers te helpen, niet om ze t dwarsbomen. Een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht voor iedereen is wel degelijk mogelijk.